

ZWITSERLAND

Zwitserland, officieel de Zwitserse Bondsstaat, heeft een oppervlakte van 41.284 km² en ca. 8,6 miljoen inwoners. Bestuurlijk is het sinds 1848 een federale republiek bestaande uit 26 kantons. Zwitserland heeft een geschiedenis van neutraliteit en is geen lid van de Europese Unie, maar de economie is sterk verweven met die van de EU. Het Oude Eedgenootschap, in 1291 ontstaan als confederatie van de drie 'oerkantons', was de voorloper van de huidige zelfstandige bondsstaat Zwitserland. De Zwitserse cultuur is sterk beïnvloed door die van buurlanden Duitsland, Frankrijk en Italië. Duits (64%), Frans (20,5%), Italiaans (6,5%) en Reto-Romaans (0,5%) zijn de officiële talen. De 'neutrale' naam van het land is de Latijnse benaming *Confœderatio Helvetica* (CH). De grootste religieuze groeperingen zijn katholieken (42%) en protestanten (42,5%).

De plicht tot aanleg van begraafplaatsen lag voorheen bij de kerkelijke gemeenten of parochies. Na een revisie in 1874 van de federale grondwet werd het begraaf(plaats)wezen geseculariseerd en een zaak van de gemeenten.

Daarin werd slechts in het algemeen het waarborgen van een passende begrafenis voor alle in Zwitserland woonachtige personen voorgeschreven. Door die wet konden centrale begraafplaatsen worden aangelegd voor alle inwoners, onafhankelijk van stand en religie. Het is dan ook rond en na deze tijd dat zeker in de grote steden de meeste begraaf-

plaatsen werden aangelegd als vervanging van de binnenstedelijke kerkhoven. Na een revisie van de begrafenisverordening door de regeringsraad in 2001 mogen gemeenten nu ook separate grafvelden inrichten voor religieuze groeperingen.

Friedhof - cimetière - cimitero - santeri = begraafplaats

BERN

Zwitserland heeft officieel geen hoofdstad, maar Bern vervult in de praktijk die rol en wordt officieel aangeduid als 'bondsstad'. Het is ook de plaats waar de Bondsregering zetelt sinds het ontstaan van de federale staat in 1848. Op 60 km² wonen ca. 130 personen, waarmee Bern de vijfde stad van het land is.

Toen in 1874 in Zwitserland de begraafplaatsen werden geseculariseerd en een zaak van de gemeenten werden, werden ter vervanging van de binnenstedelijke kerkhoven de meeste begraaf-

plaatsen aangelegd. In Bern zijn drie stadsbegraafplaatsen: Bremgartenfriedhof (1865), Schosshaldenfriedhof (1877) en Friedhof Bümpliz (1885).

In het hoofdportaal van de Münster Sankt Vinzens von Saragossa (1421) hangt in het timpaan de ernstige waarschuwing, die de middeleeuwse mens mee kreeg bij het binnengaan van de kerk, namelijk Het Laatste Oordeel, waarin aartsengel Michael het oordeel velt: rechts naar het hemelse paradijs, links naar het duivelse hellevuur.

Bern - Münster Sankt Vinzens von Saragossa : Das Jüngste Gericht

Bremgartenfriedhof

Schosshaldenfriedhof

Friedhof Bümpliz

ZÜRICH

Met een oppervlakte van ca. 25 km² en met 391.000 inwoners is Zürich de grootste stad van Zwitserland en tevens het economische centrum met vestigingen van alle belangrijke banken. Het begraafwezen in Zwitserland is een zaak van de gemeenten en wordt kantonnaal geregeld. In tegenstelling tot andere kantons is de uitvaart in kanton Zürich kosteloos en wordt overgenomen door de gemeente: *Wie een leven lang belasting*

heeft betaald, wordt aan het eind van zijn leven ongeacht zijn financiële positie waardig en professioneel begraven of bijgezet.

Er zijn 19 stedelijke begraafplaatsen, o.a. Friedhof Sihlfeld (1877), Friedhof Fluntern (1887) en Friedhof Uetliberg (1971). Er zijn 7 privé begraafplaatsen, o.a. de twee joodse begraafplaatsen Unterer Friesenberg (1866-1950) en Oberer Friesenberg (na 1950).

Friedhof Sihlfeld

Friedhof Fluntern

Friedhof Uetliberg

Jüdischer Friedhof Unterer Friesenberg (alt)

Jüdischer Friedhof Oberer Friesenberg (neu)

LUZERN

Luzern, gelegen aan de Vierwaldstättersee, is het economisch en cultureel centrum van Centraal-Zwitserland met een oppervlakte van ca. 25 km² en ca. 82.000 inwoners. De rivier de Reuss verdeelt de stad in Altstadt en Neustadt, verbonden door zes bruggen, waarvan de Spreuerbrücke uit 1408 funerair het meest interessant

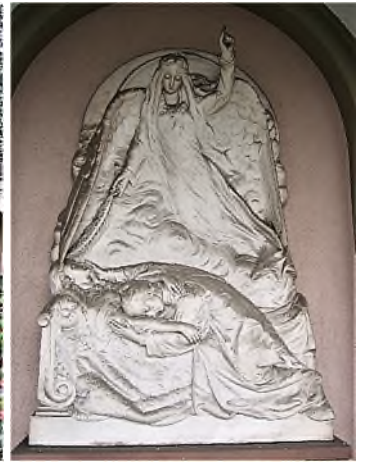
is vanwege de Totentanz met (nog) 45 schilderijen, geschilderd van 1616-1637 door Kaspar Meglinger.

Van de vijf stedelijke begraafplaatsen is Hauptfriedhof Friedenthal uit 1885 de belangrijkste met een oppervlakte van 17 ha en met o.a. een islamitisch en joods deel.

Spreuerbrücke - Totentanz (1616-1637)

Hauptfriedhof Friedenthal

BASEL

Basel, gelegen op het drielandenpunt met Duitsland en Frankrijk, is op 23 km² met 175.000 inwoners de derde stad van Zwitserland. Vroeger had bijna iedere kerk een kerkhof, nu zijn er nog maar twee stedelijke begraafplaatsen: de Wolfgottesacker uit 1872 en het Zentralfriedhof Am

Hörnli uit 1932. In een tweetal kerken zijn nog interessante funeralia te vinden: in de Münster liggen veel wereldlijke en geestelijke leiders begraven en ligt ook Desiderius Erasmus (†1536). In de Barfüsserkerche, nu Historischer Museum Basel, bevinden zich een aantal dodendansen.

Basler Münster

Desiderius Erasmus

Barfüsserkerche - Historischer Museum Basel

Wolfgottesacker

Friedhof am Hörnli

WINTERTHUR

Winterthur, gelegen in het kanton Zürich, is met ca. 110.000 inwoners op een oppervlakte van 68 km² de zesde stad van Zwitserland. Van de vijf stedelijke begraafplaatsen is Friedhof Rosenberg

de grootste en belangrijkste begraafplaats; hier bevindt zich ook het crematorium. Ook hier is te zien hoe met Zwitserse precisie de begraafplaats is aangelegd en wordt onderhouden.

Friedhof Rosenberg

